ALUEVALTUUSTOALOITE 16.2.2026

Kaatumisen riskianalyysi ja ennaltaehkäisy yhteistyössä kolmannen sektorin, kuntien ja yritysten kanssa yli 75-vuotialle, jotka eivät vielä ole iäkkäiden säännöllisissä palveluissa tai asiakasohjauksessa

Pirkanmaan väestöstä yli 80-vuotiaiden osuus kasvaa suhteellisesti eniten seuraavien vuosien aikana. Ilman kustannusten kasvua hillitseviä toimia, kustannusten ennustetaan lähes tuplaantuvan vuoteen 2035 mennessä. Ennaltaehkäiseviin palveluihin ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen on panostettava selkeästi enemmän. Vastauksessa tarkastuslautakunnan väliarviointiin todettiin, että Hyte-kertoimen parantamiseksi pitää tehdä aktiivisia toimenpiteitä. Yksi tulosindikaattori on ”lonkkamurtumat yli 65-vuotiailla”. Järjestämisen tavoitteista tulos kansallisesta terveysindeksistä ei ole riittävästi toteutunut.

Mikäli ennaltaehkäiseviin palveluihin ei panosteta, resurssien riittävyys tulee olemaan entistäkin haasteellisempaa. Riittävän varhain tehty kaatumisriskianalyysi on sekä inhimillistä että erittäin kustannustehokasta. Riskien kartoitus on hyvä tehdä ennen ensimmäistä kaatumista tai vasta siinä vaiheessa, kun asianomainen on jo iäkkäiden säännöllisissä palveluissa tai asiakasohjauksessa, missä heille jo lain edellyttämänä tehdään RAI-arviointi, jossa myös kaatumisen riskiä kartoitetaan.

Riskien kartoitusta voitaisiin tehdä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kartoituksen jälkeen asianomaiselle annetaan ohjeistukset varotoimenpiteisiin tai harjoitteisiin. Tarvittaessa ohjataan eteenpäin lääkärin vastaanotolle tai muulle asiantuntijalle.

Kaatuminen on ikääntyvien yleisin tapaturma. Lonkkamurtumista n. 90 % on kaatumisen seurauksena. Lonkkamurtuman hoito on kallista (vähintään 30 000 €/tapaus), joten ennaltaehkäisyyn panostaminen on taloudellisesti kannattavaa. Lisäksi tavoitteena on säilyttää ikääntyneen itsenäinen toimintakyky ja elämänlaatu.

Altistavia tekijöitä mm. heikentynyt liikkumiskyky, heikot lihakset, huono tasapaino, muistisairaus, heikentynyt näkö, uniongelmat, inkontinenssi, huimaus, unilääkitys, monilääkitys, alkoholi, ympäristötekijät/esteettömyys, riittämätön valaistus, sopimattomat jalkineet, aiemmat kaatumiset ja kaatumisen pelko. Mitä useampia näistä on yhtäaikaisesti, sen kohonneempi on riski kaatumiselle.

IKI2035-ohjelmassa ”Integraation vahvistaminen yhdyspinnoissa” toimenpiteenä on mm. kehittää kumppanuuksia kuntien ja kolmannen sektorin kanssa ennaltaehkäisevien palvelujen ja käytön vahvistamiseksi. Lisäksi monipuolistetaan mahdollisuuksia yhdessä toimimiseen kolmannen sektorin ja yksityisten toimijoiden kanssa. Kuntoutuspalveluiden kanssa yhteisten arviointien tekeminen kotona asumisen ja asumispalveluiden tueksi. Esityksemme tukee näitä toimenpiteitä.

Esitämme, että yhteistyössä kuntien, kolmannen sektorin ja yritysten kanssa kartoitetaan kaatumisen riskit ja toimenpiteet ennaltaehkäisyyn sellaisille yli 75-vuotiaille, jotka eivät vielä ole iäkkäiden säännöllisissä palveluissa tai asiakasohjauksessa.

Riitta Kuismanen + 29 (?) allekirjoittajaa

Sirpa Pursiainen-Hautala

Sari Tanus